

„Czas spędzony z dzieckiem, to najlepsza metoda wychowawcza”

Zalety czytania dzieciom

Kiedy zacząć czytać dziecku bajki?

Im wcześniej zaczniemy przygodę z czytaniem, tym lepiej. Nie warto czekać, aż dziecko podrośnie i zacznie rozumieć więcej czy wypowiadać pierwsze słowa. To właśnie czytanie stymuluje bowiem rozwój mowy – książeczki powinniśmy czytać już niemowlakowi. Ponadto najmłodszym dedykowane są np. książeczki kontrastowe, na których znajdują się jedynie czarno-białe obrazki czy książeczki wydające dźwięki albo posiadające rozmaite faktury, dzięki czemu stymulują wiele zmysłów jednocześnie. Maluchy są zainteresowane głównie obrazkami, dlatego pierwsze książeczki mają wiele ilustracji, a bardzo mało treści, niekiedy tylko pojedyncze wyrazy albo proste rymowanki.

Jakie książeczki wybrać?

Bajki dla dzieci do czytania powinny być dopasowane do potrzeb i zainteresowań maluszków. Te dla niemowlaków muszą mieć dużo wyrazistych obrazków i grube, sztywne strony – dzięki temu nie zniszczą się tak szybko. Ważne jest też obserwowanie dziecka i jego reakcji na poszczególne książeczki. Niektóre mogą wydawać nam się ciekawe, jednak z jakiegoś powodu nie zainteresują dziecka i odwrotnie – często ulubioną książeczką malucha okazuje się pozycja z naszego punktu widzenia mniej ciekawa. Ilość tekstu też jest ważna – młodsze dzieci często nie są w stanie skupić się na zbyt rozbudowanych, wielowątkowych historiach. Istotny jest przekaz bajek, wartości, z którymi w ten sposób możemy zapoznać dziecko. Kupując książkę, zwłaszcza z większą ilością treści, warto najpierw samodzielnie ją przejrzeć, zwrócić uwagę na język, fabułę, ilustracje. Wartościowe historie to przede wszystkim te o przyjaźni, miłości, tolerancji, wdzięczności – maluch może czerpać z nich dobre wzorce i kształtować swoją wrażliwość.

Książki dla najmłodszych powinny być również pełne ciekawych przygód, humoru (często zapominamy, że dzieci też mają poczucie humoru!). Jeśli nie jesteśmy jeszcze zbyt dobrze zaznajomieni z tematem książek dla dzieci, warto podpytać innych rodziców lub sprawdzić opinie w sieci. Poza znanymi nam z dzieciństwa, kultowymi już tytułami, które z biegiem lat nie tracą na aktualności, na rynku pojawiają się ciągle nowe propozycje, a wśród nich nierzadko prawdziwe perełki, które podbiły serca milionów dzieci i rodziców na całym świecie. Popularne stają się np. książeczki, które poruszają trudne tematy, unikają kulturowych stereotypów czy uczą, jak radzić sobie z emocjami. Nie dążą też do prezentowania nierealnie idealnej rzeczywistości. Kiedy widzimy, że nasza pociecha zmagą się z jakimś problemem – np. boi się czegoś, nie radzi sobie ze złością, nie rozumie pewnych emocji, a może straciła bliską osobę, pomocne mogą okazać się bajki terapeutyczne. Ciekawą opcją są też serie książeczek obrazkowych bez słów. Nie są to jednak zwykłe, pojedyncze obrazki, a pełne szczegółów plansze, przedstawiające np. fragment miasta. Na ilustracjach równoległe toczy się mnóstwo historii – opowiadanie ich to doskonała zabawa na długie godziny.

Wpływ baśni i bajek na rozwój dziecka

Jeśli chodzi o zalety czytania książek naszym pociechom, często nie zdajemy sobie sprawy, że jest ich tak wiele. Najogólniej – czytanie wspiera rozwój na wielu płaszczyznach, m. in. rozwój wyobraźni, empatii, ćwiczenie koncentracji i pamięci (co w późniejszych latach ułatwia naukę). Baśnie i bajki pomagają lepiej zrozumieć otaczającą je rzeczywistość (nie bez powodu pierwsze książeczki są o codziennych czynnościach, jak jedzenie, przewijanie, zabawa, o rodzinie, o zwierzątkach domowych itd.), poszerzyć wiedzę o świecie, budować swój system wartości i kształtować wrażliwość moralną. Jak zostało już wspomniane, głośne czytanie dzieciom stymuluje rozwój mowy, wzbogacając zarówno czynny jak i bierny zakres słów.

Książki skłaniają do samodzielnego myślenia, wyciągania wniosków, analizowania. W późniejszym okresie dziecko łatwiej uczy się czytać – jest oswojone z literkami. Istotne jest również budowanie silnej więzi z rodzicem – maluch, któremu mama czy tata czyta bajkę, przytulając go i poświęcając mu swój czas, czuje się bezpieczny, ważny, kochany. Zaspakajamy więc w ten sposób potrzebę uwagi i miłości. To jedna z najlepszych form spędzania czasu razem z dzieckiem – jak wspólna zabawa czy gry, ponieważ wymaga zaangażowania. Warto więc uczynić z czytania codzienny rytuał. Szczególnie w dobie telefonów, gier komputerowych i bajek w telewizji jest to niezwykle ważne dla prawidłowego rozwoju naszych pociech.

Codziennie głośne czytanie przez dorosłego jest niezwykle skutecznym sposobem zbudowania bogatego zasobu słów, nauczania - bez żadnych formalnych lekcji i ćwiczeń - poprawnej gramatyki i składni, a także doskonalenia mowy. Dziecku, któremu codziennie wyraźnie czytamy i dużo z nim rozmawiamy, nie będą potrzebni logopedzi i żmudne ćwiczenia wymowy. Czytanie dziecku, to także najskuteczniejszy sposób wychowania człowieka z wyobraźnią, samodzielnie myślącego i mądrego, który będzie umiał sobie radzić ze zmianami w życiu.

Nauczenie języka wymaga bezpośredniej obecności zaangażowanej osoby, która objaśnia świat, reaguje na dziecięce pytania i zachowania, zachęca dziecko do rozmowy. Dzieci uczą się języka, gdy wyraźnie słyszą poprawny język, gdy widzą dorosłego, który do nich mówi lub im czyta, gdy wielokrotnie słyszą te same zdania i teksty, gdy mają okazję do zadawania pytań i do mówienia. Dlatego telewizja i komputer nie są dobrymi nauczycielami języka!

Wychowany na codziennym czytaniu człowiek będzie także umiał postępować etycznie. Mądre książki przynoszą wzorce właściwych zachowań. Dzięki czytaniu i rozmowie o problemach, które porusza książka, dzieci uczą się odróżniania dobra od zła, rozwija się ich wrażliwość moralna. Potrafią wówczas zastanowić się nad konsekwencjami własnych słów i czynów. Zatem codzienne lektury, to znakomity sposób uczenia dzieci wartości moralnych, które pomogą im budować dobre relacje z ludźmi. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszym świecie, zdominowanym przez agresywne wzorce masowej kultury i pogoń za pieniądzem. Wobec narastającej demoralizacji młodego pokolenia, nauczanie od najmłodszych lat wartości moralnych, takich jak szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, odwaga, czy solidarność, powinno być sprawą priorytetową dla rodziców, społeczeństwa i państwa.

**„Zaszczepiona w dzieciństwie pasja do książek i czytania
jest witaminą dla psychiki i umysłu dziecka,
a jednocześnie chroni je przed uzależnieniem od mediów elektronicznych
i fałszywych wartości masowej kultury”**

Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości, gdyż tylko wyrobiony czytelnik jest w stanie radzić sobie w powodzi informacji i nadażyć za szybkim rozwojem wiedzy.

Tymczasem, jak na ironię, współczesne dzieci dorastają w ubogim językowo środowisku. Rodzice – z braku czasu oraz świadomości, że codzienny kontakt z dzieckiem, wypełniony rozmowami, wspólnymi zabawami i czytaniem, jest niezbędny dla jego pełnego rozwoju - coraz mniej poświęcają dzieciom czasu, mało z nimi rozmawiają i mało im czytają. Zabawy z rówieśnikami na podwórku są coraz rzadsze, dziadkowie mają coraz mniejszy udział w wychowywaniu wnuków. Kontakt z żywym słowem wyparła telewizja, której narzędziem nie jest język, lecz obraz. W efekcie dzieci coraz gorzej znają język. Nie potrafią dobrze wymawiać słów, nie rozumieją najprostszych tekstów i poleceń. Są coraz gorzej przygotowane do wyzwań szkoły i życia.

„Jeśli chcemy, by dzieci wyrosły na wykształconych, kulturalnych, mądrych i dobrych ludzi wychowujemy je w miłości do książek, codziennie czytając im dla przyjemności: w domu, w przedszkolu i w szkole. O przyszłości naszego kraju zadecyduje poziom ludzi, których wychowujemy dziś”

Podsumowując zalety głośnego czytania dziecku:

- ✓ buduje więź pomiędzy rodzicem i dzieckiem,
- ✓ zaspokaja potrzeby emocjonalne,
- ✓ wspiera rozwój psychiczny dziecka i wzmacnia jego poczucie własnej wartości,
- ✓ uczy języka, rozwija słownictwo, daje swobodę w mówieniu,
- ✓ przygotowuje i motywuje do samodzielnego czytania,
- ✓ uczy myślenia,
- ✓ rozwija wyobraźnię,
- ✓ poprawia koncentrację,
- ✓ ćwiczy pamięć,
- ✓ przynosi wiedzę ogólną,
- ✓ ułatwia naukę,
- ✓ uczy odróżniania dobra od zła, rozwija wrażliwość moralną,
- ✓ rozwija poczucie humoru,
- ✓ jest znakomitą rozrywką,
- ✓ zapobiega uzależnieniu od mediów,

„Czytanie dzieciom i ograniczenie korzystania z mediów elektronicznych

to najlepsza inwestycja w ich przyszłość.” - Jim Trelease

Opracowała:
mgr Joanna Sochacka